

Standpunt rapport in het basisonderwijs

PBD Basisonderwijs (september 2015)

Inhoudsopgave

1.	Situering, probleemstelling en uitgangspunten	3
1.1.	Noodzaak standpunt	3
1.2.	Begripsomschrijving	3
1.3.	Probleemstelling	3
1.4.	Uitgangspunten	3
1.4.1.	Wettelijk kader	3
1.4.2.	Leerplannen GO!	3
1.4.3.	Missie GO!: PPGO	3
2.	Standpunt	4

1. Situering, probleemstelling en uitgangspunten

1.1. Noodzaak standpunt

Scholen vragen geregeld een standpunt van de begeleidingsdienst inzake rapporten in de lagere school. Eigen vaststellingen van pedagogisch begeleiders wijzen op een aantal knelpunten die de nood aan een standpunt accentueren.

1.2. Begripsomschrijving

Onder 'rapport' verstaan we een document waarmee de school de leerresultaten van een kind van een afgelopen periode naar de ouders communiceert.

1.3. Probleemstelling

Welke knelpunten zien we i.v.m. rapporten?

- Er is onduidelijkheid over wat er minimaal in het rapport moet opgenomen worden.
- Moeten de sociale vaardigheden apart vermeld worden? ...
- Sommige rapporten bevatten te veel informatie, andere te weinig.
- Sommige rapporten zijn te ingewikkeld voor de ouders omdat ze te veel vakjargon bevatten.
- Sommige scholen vragen welk soort rapport te verkiezen is: een cijferrapport of een woordrapport of een combinatie van beide?

1.4. Uitgangspunten

1.4.1. Wettelijk kader

In het decreet Basisonderwijs is enkel bepaald dat in het schoolreglement afspraken i.v.m. huiswerk, agenda's en rapporten moeten worden opgenomen (art 37 §3.5). Verder moet elk schoolbestuur voor elk van zijn scholen een schoolwerkplan maken waarin o.a. beschreven staat hoe het leerproces van de leerlingen wordt beoordeeld en hoe daarover wordt gerapporteerd (art 47 §1. 3).

1.4.2. Leerplannen GO!

In de leerplannen is er in het hoofdstuk over 'evaluatie' sprake van het rapport als middel om te rapporteren aan ouders.

1.4.3. Missie GO!: PPGO

Dit standpunt kadert binnen de visie op leren¹ en evalueren² binnen de Pedagogische Begeleidingsdienst. Deze visie kadert op zijn beurt in het PPGO.

¹ De visietekst 'Leren' is terug te vinden op de website GO! pro onder 'Over GO!' 'Het PPGO! en GO! visies' 'GO! visieteksten'

² De visietekst 'Evalueren in het basisonderwijs' is terug te vinden op de website GO! pro onder 'Pedagogische begeleiding' 'Basisonderwijs' 'Standpunten, visieteksten en instrumenten basisonderwijs'

2. Standpunt

- De afspraken over vorm, inhoud, functie en frequentie van het rapport zijn het resultaat van overleg binnen het schoolteam. Elementen die in dit overleg aan bod kunnen komen zijn o.a.: het evaluatiebeleid van de school, de communicatie met ouders, ouderbetrokkenheid, verwachtingen van ouders t.a.v. het rapport, traditie in de school i.v.m. het rapport, de manier waarop andere scholen in de buurt omgaan met rapportering...
- Een rapport brengt de evolutie van de ontwikkeling van het kind gedurende een bepaalde periode in kaart en is gebaseerd op brede evaluatiegegevens die de leerkracht op verschillende manieren en op verschillende momenten heeft verzameld.
- Een rapport moet gekaderd worden in een breder rapporteringsbeleid van de school. Een rapport is één van de middelen in de communicatie met de ouders over de ontwikkeling van kinderen.
- In die zin zien we het rapport als een 'voorbereidend document' voor een gesprek met de ouders over de ontwikkeling van het kind. Tijdens het gesprek met de ouders kan de leerkracht duiden waar het kind staat in zijn ontwikkeling en kan er afgesproken worden op welke vlakken en hoe de ouders het kind eventueel kunnen ondersteunen.
- Wanneer bepaalde problemen zich stellen, zal de school de ouders contacteren en niet wachten tot het eerstvolgende rapport. Een rapport vervangt niet de directe eerstelijnscommunicatie met de ouders.
- Het rapport moet overeenstemmen met de accenten die in de schoolvisie centraal worden gesteld. Scholen die bijv. talentontwikkeling of creativiteit of sport... centraal stellen maken dit ook in het rapport zichtbaar.
- Een rapport is veeleer beknopt en in een voor de ouders begrijpelijke taal opgesteld. Het is zinvol om regelmatig de kwaliteit van de rapportering af te toetsen met de ouders. Het vakjargon is tot het absolute minimum beperkt. Wanneer er toch vakjargon wordt gebruikt, moet dit toegelicht worden, hetzij op het rapport zelf, hetzij tijdens infomomenten. Het is hoe dan ook belangrijk dat ouders bij aanvang van het schooljaar geïnformeerd worden over de wijze van evalueren en rapporteren.
- Een rapport geeft ouders antwoorden op volgende vragen:
 - "Hoe voelt mijn kind zich?"
Rubriek 'Welbevinden'
 - "Hoe gaat mijn kind om met anderen?"
Rubriek 'Sociale vaardigheden'
 - "Waar is mijn kind goed in? Waar heeft het interesse voor?"
Rubriek 'Interesses/talenten'
 - "Kan mijn kind zijn werk plannen?" "Denkt het na over wat het gedaan heeft?" "Kan het schema's hanteren en maken?" "Kan het verbanden leggen?" "Kan het informatiebronnen gebruiken?" "Kan het informatie verwerken?" "Kan het problemen oplossen?" ...
Rubriek 'Leren leren'
 - "Hoe gaat mijn kind om met ICT?"
Rubriek 'ICT'
 - "Hoe evolueert het kind (ten opzichte van de gemiddelde verwachtingen, zoals omschreven in de leerplannen) inzake kennis, vaardigheden en attitudes binnen de verschillende leergebieden?"
Rubriek 'leergebieden'
- Het rapport gaat in op volgende leergebieden:
 - Nederlands en Frans
 - * Mondelinge vaardigheden (=spreken en luisteren),

- * Lezen,
- * Schrijven.
- wiskunde:
 - * Problemen oplossen,
 - * Getallen en bewerkingen,
 - * Meten,
 - * Meetkunde.
- mens en maatschappij (WO) en wetenschappen en techniek (WO)
- muzische vorming
- lichamelijke opvoeding
- levensbeschouwelijk vak
- Omwille van de splitsing van ‘Wereldoriëntatie’ in twee aparte leergebieden adviseren wij om te kiezen voor ofwel een rapportering per domein (Mens en Maatschappij, Ruimte, Dagelijkse Tijd, Historische Tijd, Techniek, Natuur), ofwel een globale rapportering voor beide nieuwe leergebieden samen of apart. Bij die laatste keuze adviseren we om aanvankelijk voor de duidelijkheid voor de ouders WO nog tussen haakjes te plaatsen bij elk leergebied: ‘mens en maatschappij (WO) en ‘wetenschappen en techniek (WO).
- Ook voor muzische vorming dient overwogen te worden of er een globale rapportering gebeurt of dat er per domein wordt gerapporteerd. We raden om binnen het team de voor- en nadelen van beide standpunten goed af te wegen en op basis daarvan te beslissen.
- Hieronder volgen enkele elementen die in die discussie een rol kunnen spelen:
 - Het rapporteren van de domeinen heeft als voordeel dat ouders een meer gedetailleerd beeld krijgen van wat de leergebieden precies inhouden en van de ontwikkeling van hun kind op die verschillende onderdelen.
 - Een nadeel is dat we daardoor het geïntegreerd karakter van het leergebied kunstmatig uit mekaar halen.
 - Het is niet altijd mogelijk bij elk rapport voor elk domein relevant te rapporteren (de periodes zijn hiervoor soms te kort). In die discussie moeten we dus ook de frequentie van de rapportering van de leergebieden en domeinen meenemen. Als er vijf rapporten per jaar voorzien worden, is het dan nodig om telkens over elk leergebied te rapporteren? Het gevaar bij frequente rapporten is dat leerkrachten in functie van het rapport toetsen gaan inlassen.
- Op basis van die afwegingen zou er bijvoorbeeld kunnen gekozen worden om zich te beperken tot die domeinen waarover voor de voorbije periode relevant kan worden gerapporteerd. Ook zou men bijvoorbeeld kunnen kiezen voor een basisrapport, aangevuld met een afzonderlijk muzisch rapport en rapport lichamelijke opvoeding (bijvoorbeeld twee maal per schooljaar). Ook zou men bijvoorbeeld in het basisrapport kunnen kiezen voor een globale beoordeling van wereldoriëntatie en daarnaast bijvoorbeeld twee maal per schooljaar een volledig rapport voor de leergebieden ‘mens en maatschappij (WO)’ en ‘wetenschappen en techniek (WO)’ voorzien.
- Het gaat hier voor alle duidelijkheid wel over rapporteren en niet over evalueren. Elk domein wordt sowieso geëvalueerd ongeacht de wijze waarop er gerapporteerd wordt.
- Bij de beoordeling van de verschillende leergebieden moet een onderscheid gemaakt worden tussen de ontwikkeling van het kind op vlak van kennis, vaardigheden en attitudes die noodzakelijk zijn voor een bepaald leergebied en de ontwikkeling op vlak van algemene leerattitudes. Algemene leerattitudes zoals inzet, stiptheid, motivatie, ... mogen niet ‘meetellen’ in de beoordeling van het leergebied. Ze worden apart gerapporteerd. Er mag bijvoorbeeld geen verschil zijn in de beoordeling van het leergebied wiskunde voor een leerling die even goede resultaten behaalt als een andere leerling maar wiens werkhouding te wensen over laat. Er dient dan apart over die houding gerapporteerd te worden.

Standpunt

- De school brengt de evolutie van de ontwikkeling van het kind in kaart ofwel met woorden (woordrapport) ofwel met een 'vaste schaal' (punten, kleuren, codes). Elk systeem kent voor- en nadelen. Welk systeem de school ook kiest, het belangrijkste is dat de ouders een goed zicht krijgen op de ontwikkeling van hun kind.
- We zijn geen voorstander van een doelenrapport. Voor de meeste ouders is dit te ingewikkeld.
- We zijn geen voorstander van een eindtotaal noch per rapport noch per schooljaar.
- Wat met leerlingen die een apart leertraject volgen? Het aparte leertraject moet voor de start of bij het begin van het schooljaar aan de ouders worden toegelicht. Er moet tijdens het schooljaar geregeld over de ontwikkelingen binnen het leertraject gerapporteerd worden. De vorm van het rapport wordt binnen de school afgesproken.
Op één of andere manier moet aan de ouders duidelijk gemaakt worden dat de gehanteerde score een score is op het individueel traject en niet op dat van 'de groep'.
- In de kleuterschool verwachten we geen schriftelijk rapport, wel een mondelinge rapportering (bespreking van de ontwikkeling van het kind tijdens een oudercontact).